

ЛЮДИНА ЯК МІРА РОЗВИТКУ НАУКИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Г. В. Задорожний, д. е. н., професор,

Харківський національний університет імені М. В. Каразіна, socialec@rambler.ru

Методологія дослідження. Для теоретичного осмислення кризових явищ, які відбуваються у сучасному світі, пропонується використання досягнень постнекласичної науки, об'єктом досліджень якої є людино розмірні комплекси. Останні представляють собою системи, ядром яких виступає людина як цілісна триєдина духовно-біо-соціальна сутність.

Результати. У ході дослідження характеру сучасної глобальної кризи встановлено, що на відміну від всіх інших кризових процесів, які їй передували, вона є полі системною та являється полісистемним та має духовну природу. В силу цього її неможливо зрозуміти та пояснити у термінах традиційного механіко-матеріалістичного розуміння світу та місця в ньому людини. Спеціалізація наук, яка постійно поглиблюється, та їх зосередженість на вузько-предметній спрямованості досліджень поступово призвела до втрати уявлення про системну цілісність суспільства, вивела із поля зору дослідників людину у всій повноті проявів своєї сутнісної природи. Тому головним завданням сучасної економічної науки стає повернення в її предметну область суспільства як цілісної реальності, в центрі якої знаходиться людина як духовно-біо-соціальна істота, де духовна іпостась задає мотиви і цілі господарювання.

Новизна. Показано, що саме ціннісна раціональність стає імперативною для переборення сучасної глобальної полісистемної кризи, оскільки суспільство складається із окремих особистостей, світорозуміння і світогляд яких оплодотворює всі господарські дії. Духовний внутрішній світ людини задає цінності мотивів и цілей діяльності, тому суспільство і світ стають такими, якими їх створює особистість, для якої головним полем, сферою життєдіяльності повинна бути усвідомлена вільно-відповідальна творчість.

Практична значущість. Оскільки мотивації та рішення до дій приймаються окремою людиною, яка керується своїм світоглядом, яке, у свою чергу, багато в чому є результатом процесу особистого самоосягнення й освіти, у якості одного із напрямів виходу із сучасної кризи пропонується якісно-змістовна зміна системи освіти. Необхідним є формування нової наукової картини світу, яка, будучи заснованою на постнекласичному підході, доводить його через освіту до свідомості молоді та закладає у процес сучасного світоосягнення.

Ключові слова: постнекласична наука, людино мірність, ціннісна раціональність, архетип «свобода-відповідальність», університетська освіта.

Література

1. Друкер П. Ф. Эпоха разрыва: ориентиры для нашего меняющегося общества / П. Ф. Друкер. – М. : ООО «И. Д. Вильямс», 2007. – 336 с.
Druker P. F. *Epokha razryva: orientiry dlya nashego menyayushchegosya obshchestva* [Rupture epoch: orients for our changed society] / P. F. Druker. – М. : ООО «I. D. Viliamsa», 2007. – 336 p.
2. Михайлов Ю. Реквием. Роман о романе, или роман с романом. Метафизическая проза / Ю. Михайлов. – М. : ТЕИС, 2010. – 592 с.
Mikhaylov Yu. *Rekviem. Roman o romane, ili roman s romanom. Metafizicheskaya proza* [Rekviem. Novel about novel, or novel with novel. Metaphysics prose] / Yu. Mikhaylov. – М. : TEIS, 2010. – 592 p.
3. Налимов В. В. Спонтанность сознания. Вероятностная теория смыслов и смысловая архитектура личности / В. В. Налимов. – [3-е изд.]. – М. : Академический проект; Парадигма, 2011. – 287 с.
Nalimov V. V. *Spontannost soznaniya. Veroyatnostnaya teoriya smyslov i smyslovaya arkhitektonika lichnosti* [Consciousness spontaneous. Probability theory of senses and sense personal architectonics] / V. V. Nalimov. – [3-e izd.]. – М. : Akademicheskii proekt; Paradigma, 2011. – 287 p.
4. Кутырёв В. А. Бытие или ничто / В. А. Кутырёв. – СПб. : Алетейя, 2010. – 496 с.
Kutyrev V. A. *Bytie ili nichto* [Being or Nothing] / V. A. Kutyrev. – SPb : Aleteya, 2010. – 496 p.
5. Толстых В. Глобальные вызовы и поиски ответа: социокультурный аспект // Горбачев М. С. и др. Грани глобализации: Трудные вопросы современного развития. – М. : Альпина Паблишер, 2003. – 592 с.
Tolstykh V. *Globalnye vyzovy i poiski otveta: sotsiokulturniy aspekt* [Global calls and answer search: socio-cultural aspects] // Gorbachev M. S. i dr. *Grani globalizatsii: Trudnye voprosy sovremennogo razvitiya* [Globalization limits. Modern development difficult questions] – М. : Alpina Pablisher, 2003. – 592 p.
6. Панарин А. С. РЕВАНШ ИСТОРИИ: Рос. стратег. инициатива в XXI веке / А. С. Панарин. – М. : Русский мир; Моск. учеб., 2005. – 430 с.
Panarin A. S. *REVANSH ISTORII: Ros. strateg. initsiativa v XXI veke* [History revenge: Russian strategy initiation in XXI age] / A. S. Panarin. – М. : Ruskiy mir: Mosk. ucheb., 2005. – 430 p.
7. Талбот М. Голографическая Вселенная / М. Талбот. – М. : Издательский дом «София», 2005. – 368 с.
Talbot M. *Golograficheskaya Vselennaya* [Holography universe] / M. Talbot. – М. : Izdatelskiy dom «Sofiya», 2005. – 368 p.
8. Шулевский Н. Б. Софийный горизонт бытия // София. Сто лет русской философии хозяйства / Н. Б. Шулевский. – М. : ТЕИС, 2012. – 146 с.
Shulevskiy N. B. *Sofinyy gorizont bytiya* [Sofian being horizon] // *Sofiya. Sto let russkoy filosofii khozyaystva* [Hundred years Russian economy philosophy] / N. B. Shulevskiy. – М. : TEIS, 2012. – 146 p.
9. Гроф С. Путешествие в поисках себя: Измерения сознания. Новые перспективы в психотерапии и исследовании внутреннего мира / С. Гроф. – М. : ООО «Издательство АСТ» и др., 2004. – 603 с.
Grof S. *Puteshestvie v poiskakh sebya: Izmereniya soznaniya. Novye perspektivy v psikhoterapii i issledovanii vnutrennego mira* [Journey in ourselves search. Consciousness measuring. New perspectives in psychic-therapy and in investigation of inside world] / S. Grof. – М. : ООО «Izdatelstvo AST» i dr., 2004. – 603 p.
10. Чикалин М. В. Творение и закономерности развития в природе и обществе: наука, техника, язык: Книга I / М. В. Чикалин. – М. : Белые Альвы, 2005. – 208 с.
Chikalın M. V. *Tvorenie i zakonornosti razvitiya v prirode i obshchestve: nauka, tekhnika, yazyk* [Creating and regularity development in nature and society: science, techniques, language]. *Kniga I* / M. V. Chikalın. – М. : Belye Alvy, 2005. – 208 p.
11. Пахомов Ю. Бифуркационный стан свитосистемного ядра напередодні зміни світових лідерів / Ю. Пахомов // Економіка України, 2008, № 4. – С. 4–14.
Pakhomov Yu. *Bifurkatsiynny stan svitosystemnogo yadra naperedodni zminy svitovykh lideriv* [Bifurcation condition world-system nucleus before change of world liderev] / Yu. Pakhomov // *Ekonomika Ukrayiny*, 2008, № 4. – P. 4–14.
12. Кришнамурти Джидду. Образование и смысл жизни. – К. : «София»; М. : ИД «София», 2003. – 192 с.
Krishnamurti Dzhidu. *Obrazovanie i smysl zhizni* [Education and life sense]. – К. : «Sofiya»; М. : ID «Sofiya», 2003. – 192 p.
13. Печчеи А. Человеческие качества / А. Печчеи. – М. : Прогресс, 1985. – 312 с.
Pechchei A. *Chelovecheskie kachestva* [Human quality] / A. Pechchei. – М. : Progress, 1985. – 312 p.